

на нашиот селанец-гурбетчија, нашиот селанец-безземјаш, на луѓето од сиромашното Порече, за сиромасите-окапани"... што ги напуштаат своите домови и огништа да заработат корка леб за своето семејство Прилозите во ова рубрика поместени се со оригинален јазик на раскажувањот, интересни се и од јазична гледна точка („Стремеж“ бр. 1/67, год (XIII) стр. 47—53).

„Стремеж“ бр. 2/67 год. (XIII) стр. 68—75 во „Народни кажувања“ од Ст. Силјаноски донесува прилог под наслов „Пари не сакаат, мене ме сакаат“. Во ова искажување Силјаноски забележал како живеле луѓето од дебарските села кон крајот на XIX и почетокот на XX век. Луѓето раскажуваат за нивниот тежок живот на печалба во туѓина и за борбите со Турците во времето на Илинденското востание. Раскажувањето обилува со многу подробности и поединости, моментни од животот на селаните, што раскажувањето го прави интересно и сликовито, непосредно доживеано. Во бр. 4 на списанието стр. 72—84 поместено е „Народното раскажување“ под наслов „Си течи живото како Зрзескине воденици“, што исто така на многу сликовит начин го искажува животот на сиромашните селани од ова село, кои оделе на печалба.

„Стремеж“ бр. 4/67 (XIII) год. на стр. 32—36 донесува статија од Д-р Орде Иваноски под наслов „Јужнословенските социјалисти спрема ослободителната борба на македонскиот народ во крајот на XIX век“. Авторот прави краток осврт на историјатот на раѓањето на македонското национално-ослободително движење и борбата на

македонскиот народ за неговото ослободување. Проблемот на ослободувањето на македонскиот народ не беше само негово и балканско прашање, туку и европско. Тој го сврте вниманието и на јужнословенските социјалисти. Нивниот однос кон борбата на македонскиот народ секогаш е позитивен, како и на македонските социјалисти кои отворено заставаа на страната на национално-ослободителното движење. Револуционерниот карактер на таа борба претставува најважен принцип на борбата за ослободување. Македонските социјалисти обрнуваа внимание на идниот државно-правен статус на Македонија. Тие се залагаа Македонија да стане одделна држава со републичко уредување, истакнувајќи ја потребата од заеднички живот на балканските народи во балканска федерација. Односот на српските, бугарските, словенечките и хрватските социјалисти кон македонското прашање, преку пишувањето на социјалистичкиот печат, е изнесен како реално согледување на борбата за слобода на македонскиот народ, и дека таа борба е оправдана и за смирување на Балканот и во Европа. На крајот на статијата авторот заклучува дека борбата на македонскиот народ го сврте вниманието и на јужнословенските социјалисти, кои го осудуваа неспособното турско владеење во Македонија и ја истакнувал потребата за нејзино неодољно ослободување, односно го поцртуваа барањето за нејзино ослободување и ја осудуваа политиката на големите сили во врска со македонското прашање.

Ц. Б.

Нови книги и списанија*

А. Книги

Историографија

1. **Проблеми историографии.** Воронеж 1960, 151. — Тези и афтореферати за проблемите на историографијата — општа и руска;

2. **Источници и историографија славјанското средновековјя.** Москва 1967,

286. — Зборник на статии и материјали од историјата на словенското средновековие;

3. **Историографија нового времени стран Европы и Америки,** Москва 1967, 670. — Зборник на статии за историо-

*) Прегледот е направен во Библиотеката на семинарот по историја при Филозофскиот факултет, Скопје, која ги поседува овие публикации.

графијата на новото време на земјите на Европа и Америка; — Раѓање и установување на буржоаската социологија и историска мисла во XV—XVIII век; Историската мисла наспроти појавата на Марксизмот (прва половина на XIX век) — Развоток на историската наука во втората половина на XIX век; Почеток на кризата во буржоаската историска наука во епохата на империализмот;

4. Славјански иследования. Ленинград 1966, 283. — Зборник на статии од словенската историја и историографија;

Општа и национална историја

5. Vršina J., Naša najnovija istorija. Pregled. (1919—1945). Beograd, 298. — Прогласување Кралството на СХС; Период на привидниот парламентаризам 1921—1928 г.; Период на шестомеѓанарската диктатура 1929—1934 г.; Режим на намесништво; Ослободителната војна и револуцијата на Југославија 1941—1945 г.

6. Историја Византии. Во три тома. Т. I. Москва 1967, 523. — Од формирањето на Византија до внатрешната и надворешната политика на Империјата во VI—VII век.

7. Историја средних веков. Т. I. Москва 1966, 594. — Од појавата на феудалниот строј во Западна Европа до меѓународните односи во Западна Европа во XI—XV век.

8. Краткај Всемирна историја, кн. I—II. Москва 1966, 591—510. — Т. I. Од првобитното општество до заклучно со Првата светска империјалистичка војна; — Т. II. Од големата Октомвриска револуција до борбата на силите на војната и мирот.

Нова и најнова историја (XIX—XX век)

9. АЛИМПИЌ М., Солунски фронт. Београд 1967, 507. — Почеток на фронтот и операциите.

10. АТАТЈОРК КЕМАЉ, Избрани речии и выступления. Москва 1966, 439. — Говори и истапувања во периодот 1920—1937 г. Увод од А. Ф. Миллер — биографија и револуционерна дејност — детство во Солун, школување во Битола.

11. ДЖ. ГАРИБАЉДИ. Мемуари. Москва 1966, 468.

12. ЗАРНИЦКИИ С., СЕРГЕЕВ А., Чичерин. Москва 1966, 255.

13. Cicerin G. V., Slanci i govori o pitanjima međunarodne politike. Beograd 1967, 488. — Статии и говори од периодот 1918—1928 г.

14. ШАБАНОВ Ф. Ш., Государственный строй и правовая система Турции в период Танзимата. Баку 1967, 203.

15. ШЕПИЌ Д., Писма и меморандуми Франа Супила (1914—1917). Београд 1967, 224.

Историја на Втората светска војна

16. Velika bitka kod Moskve. Београд 1966, 366.

17. Великај Отечественнај војна Советскогo союза. Москва 1967, 618. — Големата Татковинска војна 1941—1945, кратка историја.

18. Вторая мировая война. Москва 1966.

Кн. I. Општи проблеми;

Кн. II. Воено искуство;

Кн. III. Движение на отпорот во Европа.

Македонска историја и археологија

19. КОЧО РАЦИН, Стихови и проза. Уредил А. Спасов. Скопје, Култура 1966, 231. — Драговитските богомили; Богомилите; Селското движение на Богомилите во Средниот век; Хегел; Значењето на Хелеевата филозофија; За поправилно сфаќање на нашето минато; Идеолошки судири на демократијата и фашизмот; Македонската народна песна; Националното прашање во Македонија; — 141—217; 235—237; 240—244; 255—268; Белешки — 311—321.

20. БЛАГА АЛЕКСОВА, Просек — Демир Капија. Словенска некропола и словенска некрополе у Македонији. Скопје 1966, 102, табели.

21. ИВАН МИКУЉЧИЌ, Пелагонија у светлости археолошких налаза од Егејске сеобе до Августа. Скопје 1966, 96, табели.

22. Споменица Климент Охридски 916—1966. Охрид 1966, 118. — Споменица од прославата на Климентовиот јубилеј.

23. 20 години образование култура и наука во СР Македонија. Скопје 1966, 164.

Б. Списаниеја

1. Просветно дело (Скопје) 3—4 (1967), 230. — Ј. Кочанковски, Почеток на секавичната војна во Европа; Д. Лепчевски, Реализирање на содржини од локалната историја на часовите по историја.

2. Зборник Филозофског факултета у Приштини. III. Приштина 1966, 503. — Храбак Б., Југословени учесници Октобарске револуције и стварање КПЈ (109—140).

3. Библиотекарска искра. (Скопје) 9—10 (1966), 137. — А. Матковски, Цинот како прв собирач на ракописи и стари книги; К. Џамбазовски, Српскиот печат за просветната дејност на Браката Миладиновци и нивното затворање; В. Димитров, Климент Охридски и неговите литературни дела.

4. Гласник на Институтот за национална историја (Скопје) X/2—3 (1966), 295. — Х. Андоновски, Организацијата на СНОФ во Леринско и Костурско и македонскиот реонски комитет на КПГ во Воденско; Вл. Ивановски, Партиската организација на територијата на Македонија под италијанска окупација април—ноември 1941; Б. Митревски, Борбите на 15-от ударен корпус за ослободување на Словенска Пожега; М. М. Пандевски, Конграреволуцијата во Цариград 1909 година и Македонија; К. Битовски, Кнежевството Србија како лазар и транзитна територија на македонските трговци во XIX век; А. Матковски, Кон раната историја на тугунот на Балканот со посебен осврт на Македонија; М. Соколовски, Градското и селското население со специјални задолженија во дел од Охридскиот санџак во втората половина на XVI век; П. Миљковиќ — Пепек, Денешните можности за одредување на авторите на фреските во главната манастирска црква во Хилендар;

5. Гласник — Прилози — С. Радојчиќ, Климент Охридски и кирилица; Гл. Тодоровски, Прилог кон проучување состојбата на ВМРО во поилнденскиот период; Рецензии; Прикази; Соопштенија;

Додаток — Вл. Ивановски, Прилог кон библиографијата за историјата на Македонија меѓу двете војни. (Избор од напредниот печат), 102.

6. Југословенски историски часопис (Београд) 1—2 (1966), 223. — Б. Графенауер, Прашањето на средновековната

етничка структура во простирањето на југословенските народи и на нејзиниот развој; М. Спремиќ, Турците и Балканскиот Полуостров во XIV и XV век; Н. Петровиќ, Националното прашање и уривањето на Австро-унгарската монархија; М. Лековиќ, Плановите на Дража Михаиловиќ во Западна Босна во втората половина на 1942 година; Д. Миљоска, Класната структура на македонското друштво во втората половина на XIX век; Прилози, дискусија; Прикази и критика; Списаниеја; Нови книги и расправи; Библиографија; Уставни и организации; Конгреси, конференции и советувања; Сојуз на друштвата на историчарите на Југославија; Докторски дисертации.

7. Зборник (1961—1966). Археолошки музеј, Скопје 1966, 125. — Б. Китаноски, Фибули од V—III в. од старата ера во Народниот музеј во Прилеп; В. Даутовска, Еден медалјон од Бучин; В. Соколовска, Од нумизматичката збирка на Археолошкиот музеј во Скопје; А. Керамитчиев, Римската монетарница во Стоби; А. Керамитчиев, Неколку необјавени епиграфски споменици од Скопје и неговата околина; Р. Пашиќ—Винчиќ, Археолошки испитувања на „Полихармосовата“ палата — резиденција на црковните великодостојности во Стоби; З. Расолкоска—Николовска, Историјата на манастирот ЗРЗЕ низ натписите и записите од XIV до XIX век; В. Битракова, Римски гроб од Зајас, В. Соколовска, Археолошки испитувања на кумановскиот базен; Б. Јосифовска-Драгојевиќ, Извештај за археолошкото рекогносцирање по долината на Среден Вардар; А. Керамитчиев, Археолошки наоѓалишта во Кратовско; Р. Пашиќ—Винчиќ, Три примери на преисториска пластика од Археолошкиот музеј во Скопје.

8. Зборник радова Византолошког института. Кн. IX. Београд 1966, 293. — Статии од византиската историја и средновековната југословенска историја и уметност.

9. Преподавање историјата во школите (Москва) 2 (1967), 128. — Подготовки за празнување јубилејот на Големиот Октомври; Л. Метелица, Големиот Октомври и светската система на социјализмот; Методика; Совети на младиот учител; За добрите учители; консултации; Критика и библиографија; Хроника.

10. **Новая и новейшая история** (Москва) 1—3 (1967). — Бр. 1. — Воронцов, Макартур; Григулевич, Престапите на инквизицијата во Шпанска Америка; Соопштенија — Спомени — Мајски, страници од дневникот; Историографија; Рецензии; Белешки; — Бр. 2. Мухамеджанов, Ленин и меѓународната социјалистичка младина во годините на Првата светска војна; Поспелов, Смирнов, К. Маркс за улогата на полското, прашање во европската политика; Собул, Неколку прашања од статистичкото изучување на социјалната историја; и др. Соопштенија, Историографија. Публикации — необјавени писма на Клара Цеткин; Рецензии; Белешки; Научен живот.; — Бр. 3. — Фонер, Влијание на Големата Октомвриска револуција на американското социјалистичко и работничко движење; Смолнски, САД и тихоокеанската војна (1879—1884); Русаков, Епизоди од историјата на мафијата; Јаковлев, Хари Труман; Публикации; Соопштенија; Историографија; Рецензии — Научен живот.

11. **Вопросы истории** (Москва) 2—6 (1967). — Бр. 2. Пушкарева, Историографијата за Февруарската револуција во Русија; Орлова, Историската судбина на независна Ирска; Чистозвонов, Четиристотини од нидерландската буржоаска револуција; Тавакаљан, Неколку прашања за поимот — нација;

Бр. 3. Игнатев, Банкротството на надворешната политика на Привремената влада; Књажинскиј, Улогата на политиката за интеграција во општествениот развој на западна Европа; Ананченко, Од нацијата кон меѓународното зближување на луѓето; Копилов, За учеството на интернационалистите во Октомвриската револуција;

Бр. 4. Голиков, Токарев, Кон изучувањето на Априлските тези на Ленин; Барг, Сказкин, Историја на средновековното селанство во Европа и принципите на обработката; Лашук, За формите на донационалните етнички поврзувања;

Бр. 5. Погребинскиј, Финансиската положба на Русија во навечерието на Октомври; Гросман, Германско-италијанските односи во 1939 г.; Масон, Установување на ранокласното општество на Древниот Исток;

Бр. 6. Хајду, Шиклош, Големата Октомвриска социјалистичка револуција во Унгарија (1917—1919); Коронен, Финците — учесници во Октомври; Бескровниј, Руско-турската војна 1877—1878 и ослободителната борба на балканските народи; Цамерјан, Актуелните прашања на марксистичко-ленинската теорија за нацијата; Качановски, За поимите „ропство“ и „феудализам“.

12. **Зборник за друштвене науке**. (Нови Сад) 44 (1966) — Сирацки, Словаци у Југославији; Вунавер, За надворешнополитичката ориентација на Југославија 1920—1925; Мирник, Култура „масовна“ или „демократска“; Гавриловиќ, Материјали за историјата на трговијата на Босна и Србија со Австрија 1789—1849.

13. **V. Isten (Ankara)** 121 (1967), 141. — Рејхман, Полското востание од 1794 г. и Турција; Гјокбилгин, Влијанието од движењето на Танзиматот врз турските организации и институции; Јешке, Преминот кон Мудрос во светлината на англиски документи.

14. *Revue Historique (Paris)* 236/II (1966), 305—600. — Дешампс, Етничката историја; Перин, Историја на Црквата 1378—1449; Чесно, Федералистичкото движење во Кина 1920—1923; Комисија за економска и социјална историја на француската револуција.

15. *Historische Zeitschrift (München)* 203 (1966), 529—729. — Кинаст, Херцогските титли во Франција и Германија; Шукин, Ракоовата прва книга.

16. *Byzantinische Zeitschrift (München)* 60/1 (1967), 247. — Вирт, Атила и Византија; Шрејнер, Крунисувањето на Мануел II.

17. *Byzantinoslavica (Praha)* 1 (1967), 234. — Каждан, Предварителни забелешки за погледите на свет на византинскиот мистик Симеон од X—XI в.; Лус, Некои аспекти за византинското богомилство од XI—XII век.; Влашек, Неколку забелешки за словенската апологија на Храбар; Раткош, За интерпретацијата на Животот на Методи; Мелников, За древноруските назвања на словенското писмо;

18. The American Historical Review (Washington) 72/2 (1967), 411 — 805. — Николс, Историја на независната култура; Тејлор, Некапиталистичкото богатство и потеклото на француската револуција; Класите во француската револуција — дискусија.

19. Jahrbuch der Österreichischen Byzantinischen Gesellschaft (Graz-Klön) XV (1966), 394. — Пертуси, Векот на ерудицијата; Закинтос, Романтизмот и национализмот; Оболенски, Модерно руско становиште за Византија; Дујчев,

Проучувањето на Византија меѓу јужните и западните Словени почнувајќи од XVII в.

20. Südost—Forschungen (München) XXV (1966), 582. — Бартл, Епископијата Сапа-Срада во северна Албанија; Калман, Проблемот на Јозефинизмот и Јакобинертизмот во Хабзбуршката Монархија; Ревеж, Млада Унгарија; Рутковски, Австро-Унгарија и Романија 1880—1883.

X.